

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня магістра
на основі здобутого освітнього ступеня бакалавра,
магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність	051 «Економіка»
освітня програма	«Міжнародна економіка»

Київ 2021

ВСТУП

Програму фахового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня магістра розроблено відповідно до змісту освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка» підготовки фахівців за спеціальністю 051 «Економіка» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Програма побудована за вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціалізації та охоплює основні напрями, складові та завдання міжнародної економіки.

Для забезпечення ефективної реалізації завдань освітньої та професійної підготовки магістра при конкурсному відборі студентів висуваються вимоги щодо їх здібностей і підготовленості відповідно до діагностики системних знань, умінь і навичок, визначених програмами дисциплін.

Програма фахового вступного випробування з дисциплін професійної підготовки базується на дисциплінах професійного спрямування і складена відповідно до місця та значення дисциплін за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра зі спеціальності 051 «Економіка», та охоплює всі змістові модулі дисциплін.

Фахове вступне випробування складається з тестової перевірки знань, що формують уміння, визначені кваліфікаційною характеристикою.

Програма охоплює основні напрями, складові та завдання міжнародної економіки й інтегрує такі дисципліни:

1. «Міжнародна економіка».
2. «Європейська інтеграція».
3. «Міжнародний маркетинг».
4. «Економіка підприємства».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Розділ I. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Предмет вивчення дисципліни «Міжнародна економіка». Основні поняття та категорії дисципліни. Закрита та відкрита економіка. Рівновага на світовому ринку. Світове господарство (СГ) як система. Інтернаціоналізація господарського життя. Міжнародний поділ праці. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Сутність МЕВ, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку. Форми, рівні та суб'єкти міжнародних економічних відносин. Критерії систематизації країн світу.

Економічне середовище міжнародної економічної діяльності. Політико-правове та соціально-культурне середовище і їх значення у розвитку МЄВ. Інфраструктура сучасних МЄВ. Міжнародні рейтинги як інструмент моніторингу середовища МЄД.

Мотивація і сутність міжнародного руху капіталу. Еволюція теорій міжнародного руху капіталу. Міжнародна мобільність капіталу. Цілі і форми вивезення капіталу. Інвестиційний клімат. Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби. Венчурне інвестування, його джерела, форми та сучасні особливості. Макроекономічні наслідки вивезення капіталу для країн-донорів та країн-реципієнтів. Новітні тенденції розвитку міжнародного інвестування. Іноземні інвестиції в економіці України.

Прямі інвестиції в системі міжнародного руху капіталу. Головні форми спільного міжнародного підприємництва. Оцінювання ризиків здійснення прямих зарубіжних інвестицій. Регулювання прямих інвестицій на національному та міжнародному рівнях.

Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці. Кредитні міжбанківські ставки. Класифікація кредитів. Передумови формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРПК), його функції. Різновидність операцій на СРПК. Кредитні інструменти фондового ринку. Сек'юритизація кредитів. Система СВІФТ. Міжнародні кредитно-фінансові інститути та їх діяльність. Форми, структура і масштаби зовнішньої заборгованості. Інструменти управління зовнішнім боргом країн. Клуби кредиторів.

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили й етапи розвитку. Теорії, види міжнародної міграції. Макроекономічні ефекти міжнародної трудової міграції. Масштаби, форми й основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів. Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Традиційні і нові форми науково-технічного співробітництва. Міжнародний рух технологій та механізм їх передачі. Співробітництво у галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи. Інтернаціоналізація НТС. Міжнародні науково-технічні програми.

Сутність та функції світового валютного ринку. Дилінгові системи. Лондонська міжбанківська ставка LIBOR. Основні центри торгівлі валютою. Валютні спекуляції. Валютний арбітраж. Міжнародна валютна ліквідність. Рівновага на світовому валютному ринку. Сучасні тенденції розвитку світового валютного ринку. Поняття валютної системи та її структура. Світова, регіональна та національна валютні системи. Еволюція світової валютної системи. Роль МВФ у МЄВ. Реформування світової валютної системи: причини та напрями. Валютна система України.

Платіжний баланс, його структура та методологія складання. Теорія платіжного балансу. Методи регулювання платіжного балансу. Стан платіжного балансу і валютна політика держави. Форми міжнародних розрахунків та їх порівняльна характеристика. Механізм міжнародних розрахунків, можливість ризиків.

Еволюція теорій міжнародної економічної інтеграції (МЕІ). Поняття та основні риси МЕІ. Форми і стадії розвитку МЕІ. Ефекти регіональних торговельних угод. Динамічні та статичні ефекти МЕІ. Регіональні інтеграційні об'єднання країн. Україна у світових та регіональних інтеграційних процесах.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародна економіка : підручник. У 2-х ч. ; за наук. ред. А.А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. Ч.І. 633 с.
2. Міжнародна економіка : підручник. У 2-х ч. ; за наук. ред. А.А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. Ч. 2. 384 с.
3. Мельник Т.М. Міжнародна економіка : зб. тестових завдань / Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко, К.І. Ладиченко. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 58 с.
4. Міжнародна економіка : підручник / [ред. А.О. Задоя, В.М. Тарасевич]. – Київ : ЦУЛ, 2012. 416 с.
5. Глушач Ю. С. Рейтингування країн у глобальному економічному світі // Бізнес Інформ. 2018. №9. С. 13–19.

Розділ 2. ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ

Передумови розвитку інтеграційних процесів в Європі. План Маршалла та його економічні наслідки для світової та європейської економіки. Етапи європейської інтеграції.

Сучасна інституційна модель Євросоюзу. Характеристика основних інституцій ЄС: Європейська рада, Рада ЄС, Європейський парламент, Європейська комісія, Суд ЄС, Європейський центральний банк, Рахункова палата. Повноваження окремих інститутів, процедури ухвалення рішень, механізми співпраці. Розподіл компетенцій між ЄС та державами-учасницями. Принципи функціонування, цілі та завдання допоміжних інститутів Європейського Союзу.

Єдиний (спільний) ринок як одна з форм міжнародної економічної інтеграції. Інституційні засади функціонування спільного ринку ЄС. Умови реалізації вільного руху товарів на ринку країн ЄС. Імперативні вимоги щодо застосування обмежень вільного руху товарів. Технічні норми та стандарти в ЄС. Свобода надання послуг та проблеми її реалізації.

Формування єдиної європейської фінансової зони на засадах вільного руху капіталу. Вимоги щодо обмежень руху капіталу на національному та наднаціональному рівнях. Регулювання вільного руху осіб в ЄС. Свобода пересування робочої сили та її обмеження. Свобода підприємницької діяльності. Поняття економічного та валютного союзу ЄС. Історія та порядок створення ЄВС. Критерії приєднання до ЄВС (Маастрихтські критерії).

Передумови формування і загальна характеристика єдиної торговельної політики ЄС. Торговельна політика ЄС і нові країни-члени. Форми торговельно-економічних відносин (інтеграції) третіх країн з Європейським Співтовариством: співробітництво в режимі вільної торгівлі, митний союз з ЄС, Європейський економічний простір. Види міжнародних угод ЄС з третіми країнами: угоди про асоціацію, угоди про співробітництво, торговельні угоди.

Сутність та характеристика секторальних політик ЄС. Спільна аграрна політика: організаційно-правові засади та принципи формування. Інноваційна та науково-технічна політика Євросоюзу: механізми та інструменти реалізації. Сучасна інноваційна політика ЄС. Сутність та етапи формування енергетичної політики ЄС. Правові та інституційні засади спільної транспортної політики ЄС. Особливості формування соціальної політики ЄС. Політика ЄС у галузі освіти.

Цілі та принципи регіональної політики ЄС. Історичні етапи формування регіональної політики ЄС. Класифікація регіонів ЄС як суб'єктів регіональної політики. Сутність та етапи формування європейською регіональної політики та політики зближення. Принципи регіональної політики ЄС.

Механізми та інструменти реалізації регіональної політики. Стадії реалізації регіональної політики ЄС. Ініціативи Jaspers, Jeremie, Jessica, Jasmynes як інструменти регіональної політики ЄС. Структурні фонди ЄС. Транскордонне співробітництво в ЄС. Політика «Східне партнерство».

Регіональна конвенція про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження (ПАН-ЄВРО-МЕД). Зона вільної торгівлі між ЄС та Японією. Угода про зону вільної торгівлі між ЄС та США (ТТІР). Соціально-економічні та політичні аспекти членства Великої Британії в ЄС та Брекзиту.

Етапи відносин України та ЄС. Підписання договору про створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ+) Україна – ЄС. Гармонізації процедур стандартизації та сертифікації в Україні та ЄС. Оцінка позитивних та негативних наслідків дії зони вільної торгівлі з ЄС.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дугінець Г.В. Тронько В.В. Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі (ЗВТ+) між Україною та ЄС: реалії і перспективи. Економічний часопис- XXI, 2015. №155 (11-12). С. 10-13.
2. Євроінтеграційні пріоритети національного бізнесу: монографія; за заг. ред. А.А. Мазаракі. / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко, К.С. Пугачевська [та ін.] – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 672 с.
3. Череп А.В. Інтеграція України в ЄС : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А.В. Череп, К.С. Брутян. – Кривий Ріг : Діоніс : Черняхівський Д.О. [вид.], 2013. – 477 с.
4. Deep and comprehensive free trade agreement with the EU: advantages and downsides for the Ukrainian society : monograph / G. Duginets, O. Diachenko, N. Mazaraki, O. Golovachova ; edited by Ganna Duginets. – Kyiv : Kyiv National University of Trade and Economics, 2019. – 212 p.

РОЗДІЛ 3. МІЖНАРОДНИЙ МАРКЕТИНГ

Теоретичні підходи до визначення категорії «міжнародний маркетинг». Місце та роль міжнародного маркетингу в зовнішньо-економічній діяльності підприємства. Еволюція концепцій міжнародного маркетингу. Складові комплексу міжнародного маркетингу. Поняття міжнародного маркетингового середовища, його зміст та складові.

Організація міжнародних маркетингових досліджень на підприємстві. Джерела отримання інформації про зовнішній ринок. Види міжнародних маркетингових досліджень. Методи обробки маркетингової інформації у процесі міжнародних досліджень. Міжнародні маркетингові дослідження у мережі Інтернет. Міжнародний кодекс маркетингових та соціологічних досліджень (ICC ESOMAR). Поняття, передумови та цілі сегментації міжнародного ринку. Критерії та типові підходи до сегментації міжнародного ринку.

Стратегії виходу підприємств на зовнішні ринки. Чинники, що впливають на вибір моделі виходу на зовнішні ринки. Методи вибору моделей виходу на зарубіжні ринки. Стратегічні альтернативи міжнародного підприємництва.

Поняття та завдання міжнародної товарної політики. Етапи формування товарної політики при виході підприємства на зовнішні ринки. Структура міжнародної товарної політики. Формування концепції міжнародного товару. Концепція глобального життєвого циклу товару. Міжнародні товарні стратегії. Використання товарного знака на зовнішніх ринках. Правова охорона товарного знака на міжнародному рівні. Брендинг як складова міжнародної товарної політики. Міжнародні вимоги до упаковки та маркування. Функції упаковки та маркування на зовнішніх ринках.

Поняття та завдання збутової політики підприємства на зовнішніх ринках. Канали розподілу товарів на зовнішніх ринках. Вертикальні маркетингові системи. Горизонтальні маркетингові системи. Стратегічні концепції дистрибутивної політики: пуш-стратегії та пул-стратегії. Роль Інтернету у процесі створення нових каналів розподілу.

Комунікативна політика у системі міжнародного маркетингу. Міжнародний комунікаційний комплекс як складова комплексу маркетингу. Інструменти просування товарів на зовнішніх ринках. Міжнародна рекламна діяльність. Структура та завдання управління міжнародною маркетинговою діяльністю на підприємстві. Стратегічне планування міжнародного маркетингу.

Еволюція формування та сучасний стан національної системи міжнародного маркетингу. Аналіз ефективності ведення міжнародної маркетингової діяльності українськими підприємствами. Впровадження досвіду маркетингових технологій ТНК на українських підприємствах.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кудирко Л.П. Міжнародний маркетинг : зб. тестових завдань / Л.П. Кудирко, О.В. Кам'янецька. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 40 с.
2. Кудирко Л.П., Севрук І.М. Маркетингові стратегії європейських роздрібних мереж в Україні. Економічний часопис ХХІ. 2016. №158(3-4(2)). С.43-47.
3. Міжнародний маркетинг: підручник / за ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник / Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко, О.В. Кам'янецька, К.С. Пугачевська [та ін.] – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 448 с
4. Пурська І.С. Міжнародний маркетинг : навч. посіб. / І.С. Пурська, М.П. Мальська, Ю.С. Занько. – Київ : Знання, 2012. 285 с.

РОЗДІЛ 4. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Підприємство як суб'єкт господарювання та об'єкт ринкових відносин. Організаційно-економічні умови функціонування підприємств. Основні ознаки підприємства. Теорії підприємства.

Зовнішнє середовище функціонування підприємства. Ринок та його інфраструктура. Державний регуляторний механізм діяльності підприємства.

Види підприємства та їх класифікація. Об'єднання підприємств. Напрями та види діяльності підприємства. Класифікація видів економічної діяльності. Сутність, функції, завдання, об'єкт та предмет операційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Зміст та основні принципи планування діяльності підприємства. Систематизація планів підприємства. Етапи процесу планування діяльності підприємства. Методи планування діяльності підприємства.

Система поточних планів господарської діяльності підприємства. Оцінювання якості планів підприємства.

Сутність та класифікація трудових ресурсів, принципи й завдання їх формування. Продуктивність праці робітників: поняття і методи оцінки. Фактори, що впливають на продуктивність праці. Методи нормування витрат праці. Система стимулювання праці. Сутність та види заробітної плати. Форми та системи оплати праці. Державне регулювання оплати праці.

Поняття, класифікація та особливості необоротних активів підприємства. Сутність, класифікація, види вартості та особливості відтворення основних засобів. Поняття та види зносу основних засобів. Сутність та методи нарахування амортизації. Сутність та види нематеріальних ресурсів підприємства, методи їх оцінки та амортизації. Методологічні засади аналізу та планування необоротних активів.

Поняття, класифікація та особливості оборотних активів підприємства та окремих їх складових. Сутність і методика оцінки виробничого, операційного та фінансового циклів підприємства. Методологічні засади аналізу та планування оборотних активів підприємства.

Фінансово-майновий стану підприємства: сутність та види. Інтегральне оцінювання фінансово-майнового стану підприємства. Поняття ефекту діяльності підприємства та характеристика його видів. Методологічні засади оцінки ефективності діяльності підприємства.

Розвиток концепції оцінювання результатів здобутків підприємства. Поняття ефективності, результативності та економічності. Методичні підходи до визначення ефективності трансформації господарюючих суб'єктів.

Сутність і фази розгортання кризи. Банкрутство підприємства як результат розвитку кризових явищ у його діяльності. Загальна характеристика процесу ліквідації збанкрутілого суб'єкта господарювання. Санація: цілі а форми проведення. Класифікація санаційних заходів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Економіка та фінанси підприємства: методика розв'язання практичних задач: навч. посіб. / [Л.О. Лігоненко, І.В. Височин, О.В. Корольова-Казанська та ін.] – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 336 с.
2. Фінансовий менеджмент : навч. посібник / за заг. ред. І. О. Школьник, В. М. Кремень ; Нац. банк України, Держ. вищ. навч. закл. "Укр. акад. банків. справи Нац. банку України". К. : Центр учб. літ., 2015. - 488 с.
3. Фінанси підприємства : підручник / Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гринюк [та ін.]. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. 491 с.

4. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. М. Яркіна.
Київ : Ліра-К, 2015. 498 с.

КРИТЕРІЇ
оцінювання знань на вступному фаховому випробуванні
для здобуття освітнього ступеня магістра

1. Загальні положення

Мета фахового випробування – оцінити відповідність знань, умінь та навичок згідно з вимогами програми вступного фахового випробування. Програма складається на основі фахових дисциплін освітнього ступеня «бакалавр».

2. Структура екзаменаційного білета

Екзаменаційний білет з фахового випробування складається з 50-ти закритих тестових завдань.

3. Критерії оцінювання

- Рівень знань оцінюється за 200-баловою шкалою.
- Серед відповідей на тестове завдання вступнику слід обрати одну правильну.
- Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 4 бали, а неправильна – у 0 балів.
- Особи, які отримали менше 100 балів, до наступних випробувань не допускаються та участі у конкурсі не беруть.